

Advies 13: Regie op Covid-testen en -testuitslagen

Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-19

27 oktober 2020

Inleiding Begeleidingscommissie

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft een Begeleidingscommissie ingesteld die de Minister adviseert over digitale ondersteuning bij de bestrijding van Covid-19. De begeleidingscommissie brengt naast gevraagde adviezen ook ongevraagde adviezen uit.

De Begeleidingscommissie heeft in eerdere adviezen benadrukt dat bij een notificatie in de CoronaMelder direct een uitnodiging zou moeten worden gevoegd om te worden getest, ongeacht de aanwezigheid van klachten. Dit advies is omarmd, maar kon niet worden opgevolgd door de beperkte testcapaciteit. De Begeleidingscommissie verwelkomt dan ook de gecombineerde test-inzet, de combinatie van commerciële testen en de uitrol van XL teststraten, als ook de komst van zelftesten. Deze brengen nieuwe kansen en uitdagingen met zich mee.

Dit advies richt zich op het belang van (1) het houden van regie op de testcapaciteit, (2) het versnellen van de verwerking van positieve testuitslagen en (3) het registreren van snel- en zelftest uitslagen en het volgen van de verspreiding van het virus. Bij alle drie de belangen kan de ICT een belangrijke rol spelen, zowel aan de voor- als aan de achterkant van het proces. Daartoe dient gewerkt te worden aan beleidsplannen over en aanvullingen in de bestaande 'COVID-19 ICT-infrastructuur'. De overheid dient regie te houden op deze infrastructuur, alsmede de benodigde communicatie en begeleiding te bieden bij het test- en vervolgproces voor burgers.

(1) Regie op testcapaciteit

Dankzij het beschikbaar komen van meer publieke testcapaciteit als ook commerciële testcapaciteit kan worden voorkomen dat cruciale doelgroepen, beroepsgroepen of andere sectoren onnodig lang op een test(resultaat) moeten wachten. Maar het kan ook leiden tot een run op testen door sectoren voor wie het testen wellicht wenselijk maar minder noodzakelijk is. Zonder centrale regie worden sneltesten mogelijk verkocht aan de hoogste bidder en dreigen groepen die weldegelijk belang hebben bij de inzet van (commerciële) sneltesten (denk onder meer aan de ouderenzorg of jeugdhulpverlening) buiten de boot te vallen.

De Begeleidingscommissie adviseert om zo spoedig mogelijk een test-verdeel-plan te maken welke groepen of segmenten van de maatschappij als eersten voor welke (type) test het beste in aanmerking komen. Hier kan niet mee gewacht worden totdat bijvoorbeeld de gecombineerde test-inzet uitontwikkeld is. Om dit test-verdeel-plan te laten werken adviseert de Begeleidingscommissie ook om een ICT-instrument te ontwikkelen dat aangeeft welke test door welk segment van de samenleving gebruikt kan worden en dit instrument in te bedden in de bestaande COVID-19 ICT-infrastructuur (waaronder coronatest.nl, coronIT en/of Coronamelder). De infrastructuur van coronatest.nl is een plek waarin burgers nu al test-aanvragen doen en test-resultaten kunnen inzien.

(2) Het versnellen van de verwerking van positieve testuitslagen

Op dit moment moet iemand die via coronatest.nl een positieve uitslag inziet, wachten tot de GGD belt, alvorens via CoronaMelder contacten te kunnen waarschuwen. Hierbij gaat kostbare tijd verloren, tijd waarin deze mogelijk besmette contacten anderen onbewust en ongewild kunnen besmetten.

De commissie adviseert daarom om de gebruikers van de CoronaMelder die een test aanvragen, de gelegenheid te geven hun meldcode al bij het aanvragen van de test door te geven. Het lab kan deze code vervolgens direct bij de GGD activeren als de test positief is, en de burger kan aansluitend de melding doorzetten als de uitslag bekend is. Dit kan aldus worden gerealiseerd door deze meldcode uit CoronaMelder in de coronatest.nl website uit te vragen.

(3) Het registreren van snel- en zelftestuitslagen en het volgen van de verspreiding van het virus

De Begeleidingscommissie verwelkomt de komst van snel-testen en zelf-testen die ook zonder lab-infrastructuur kunnen worden afgenomen. Deze brengen wel een extra uitdaging met zich mee, als het gaat om het zicht houden op het effectief tegengaan van verdere verspreiding van het virus, het zicht houden op het verloop van de epidemie, het waarborgen dat zelf-tests correct worden uitgevoerd waardoor de accuratesse van de test niet in het geding komt, en op het feit dat positieve zelf-test-uitslagen worden geregistreerd.

Indien positief geteste mensen niet bij de GGD bekend zijn, stukt het BCO en kan ook CoronaMelder geen waarschuwingen doorsturen. Wanneer positieve testuitslagen niet doorgegeven worden, zullen de contacten van deze persoon minder of niet goed op de hoogte worden gebracht om de juiste en tijdige maatregelen te kunnen nemen om verdere verspreiding te voorkomen. Een adequate registratie is essentieel om het verloop van de epidemie goed te kunnen volgen, om de juiste aanvullende beleidsmaatregelen te nemen en om reeds genomen maatregelen goed te kunnen evalueren. Zo is het bijvoorbeeld van belang dat er zicht komt op de verhouding tussen notificaties van de CoronaMelder en het aantal positief-getesten, om daarmee inzicht te krijgen op de effectiviteit en proportionaliteit van het gebruik van CoronaMelder.

De commissie adviseert om niet alleen het verdelen van testen (voorkant), maar ook het registreren van alle testuitslagen, ook die van zelftesten (achterkant), mee te nemen in de bestaande COVID-19 ICT infrastructuur (coronatest.nl, coronIT en CoronaMelder). De commissie adviseert specifiek om een oplossing te maken waarbij, bijvoorbeeld, burgers video-ondersteuning kunnen krijgen voor het (correct) afnemen van een zelftest, en voor het registreren van een eventueel positief testresultaat. Tevens adviseert de commissie om te onderzoeken of een door de burger gemaakte foto op de telefoon van een gemarkeerde zelf-test (bijv. met bar- of QR-code) als bewijs van een positieve testuitslag kan dienen, om zo het melden en registreren van positieve zelf-testuitslagen te faciliteren.